

Informace

o nehodovosti na pozemních komunikacích v České republice za rok 2004

Podle údajů počítačového systému evidence nehod v silničním provozu bylo v roce 2004 Policii České republiky nahlášeno **196 484** nehod, při kterých bylo **1 215** osob usmrceno, **4 878** těžce zraněno a **29 543** osob zraněno lehce. Odhad způsobené **hmotné škody** je ve výši **9,687 mld. Kč**. Porovnání hodnot základních ukazatelů s rokem 2003 je následující:

Nárůst zaznamenáváme v kategorii:

počet nehod	o 633,	tj. o 0,3%
odhad hmotné škody	o 353,1 mil. Kč,	tj. o 3,8%.

Pokles zaznamenáváme v kategorii:

počet usmrcených	o 104 osob,	tj. o 7,9%
počet těžce zraněných	o 375 osob,	tj. o 7,1%
počet lehce zraněných	o 769 osob,	tj. o 2,5%.

V období posledních 15 let je počet usmrcených v roce 2004 čtvrtý nejnižší, když nejméně usmrcených bylo v roce 1990 – 1 173 osob a méně usmrcených bylo ještě v roce 1991 a 1998 (1 194, resp. 1 204). Naopak nejvíce usmrcených bylo v roce 1994 – 1 473 usmrcených osob.

Je nutno ale dodat, že pokles počtu usmrcených osob se v průběhu roku 2004 prakticky neustále snižoval a např. oproti stavu za období leden až listopad 2004 se snížil o 2,9 procentního bodu. Pokles počtu těžce zraněných se snížil o 1 procentní bod, ale pokles počtu lehce zraněných je vyšší o 0,2 procentního bodu!!!! Naproti tomu se snížil nárůst počtu nehod, který např. v období leden až březen činil téměř 8% na pouhých 0,3%.

Z celkového počtu měsíčně sledovaných nehodových položek zaznamenáváme téměř u poloviny nárůst počtu nehod, ale u 2/3 sledovaných nehodových položek došlo k poklesu počtu usmrcených osob. Největší absolutní nárůst byl u nehod, které se staly na mokřém povrchu vozovky (zvýšení o 6 419 nehod – tj. o 16,7%) a dále u nehod, které se staly na vozovce pokryté rozbředlým sněhem (zvýšení o 3 285 nehod – tj. o 112%) atd.

Vývoj základních ukazatelů nehod za posledních 10 let je uveden v následující tabulce.

NEHODY A JEJICH NÁSLEDKY ZA POSLEDNÍCH 10 LET

Rok	Počet nehod	Usmrceno	Těžce zraněno	Lehce zraněno	Hmotná škoda v mil. Kč
1995	175 520	1 384	6 298	30 866	4 877,20
1996	201 697	1 386	6 621	31 296	6 054,40
1997	198 431	1 411	6 632	30 155	5 981,60
1998	210 138	1 204	6 152	29 225	6 834,00
1999	225 690	1 322	6 093	28 747	7 148,80
2000	211 516	1 336	5 525	27 063	7 095,80
2001	185 664	1 219	5 493	28 297	8 243,90
2002	190 718	1 314	5 492	29 013	8 891,20
2003	195 851	1 319	5 253	30 312	9 334,27
2004	196 484	1 215	4 878	29 543	9 687,39

V průběhu posledních 10 let byl počet usmrcených jen třikrát „pod zatím magickou hranicí“ 1 300 usmrcených osob a v tomto desetiletém období je hodnota roku 2004 druhá nejnižší (po roce 1998). Počet nehod v tomto období je pátý nejnižší. Počet těžce zraněných osob je nejnižší, ale počet lehce zraněných osob dosáhl 5. nejvyšší hodnoty (po roce 1995 až 1997 a 2003).

Hodnota odhadu hmotných škod se přiblížila hranici 10 miliard Kč a oproti, v tabulce výchozímu, roku 1995 byla téměř 2krát vyšší.

Za posledních deset let se na našich dálnicích a silnicích stalo, resp. Policii ČR bylo nahlášeno 1 991 709 nehod, při nichž bylo 13 110 lidí usmrceno, 58 437 osob bylo těžce zraněno a dalších 294 517 bylo zraněno lehce. Odhad hmotné škody přesáhl 74 miliard Kč.

Nebezpečnost na našich komunikacích podtrhuje i ta skutečnost, že v průměru každé ne-celé 3 minuty (přesně 2,7minut) byla Policii ČR nahlášena nehoda, každých 18 minut byl při nehodě lehce zraněn člověk a každých 108 minut těžce. V průměru každou 7,2 hodinu zemřel při nehodě člověk. Každou hodinu pak byla způsobena hmotná škoda přesahující jeden milión Kč (přesně 1 102 845 Kč).

1. Viníci nehod

V následující tabulce je přehled o počtech nehod a počtech usmrcených osob podle sledovaných viníků, včetně podílu na celkovém počtu nehod, resp. počtu usmrcených osob, v roce 2004 (Index ROK 2003=100%).

PŘEHLED VINÍKŮ A ZAVINĚNÍ NEHOD

Viník, zavinění nehody rok 2004	Počet nehod	tj. %	Počet usmrcených	tj. %
ŘIDIČEM MOTOROVÉHO VOZIDLA	180 402	91,8	1 104	90,9
ŘIDIČEM NEMOTOROVÉHO VOZIDLA	2 833	1,4	45	3,7
CHODCEM	1 911	1,0	49	4,0
JINÝM ÚČASTNÍKEM	233	0,1	0	0,0
ZÁVADOU KOMUNIKACE	603	0,3	0	0,0
TECHNICKOU ZÁVADOU VOZIDLA	1 298	0,7	1	0,1
LESNÍ, DOMÁCÍ ZVĚŘÍ	8 484	4,3	0	0,0
JINÉ ZAVINĚNÍ	720	0,4	16	1,3

Celkové zvýšení počtu nehod ovlivnili především řidiči motorových vozidel a z nich zejména řidiči nákladních automobilů - zvýšení o 2 026 nehod (tj. o 7,6%), řidiči autobusů zavinili o 98 nehod více (tj. o 5,5%), řidiči traktorů o 148 nehod více (tj. o 22,8% !!!!!) atd. Vyšší je i počet nehod zaviněných lesní zvěří (o 958 nehod, tj. o 12,7%), závadou komunikace (o 116 nehod, tj. o 23,8%) a tzv. jiným zaviněním. Naproti tomu méně nehod zavinili cyklisté – snížení o 207 nehod (tj. o 7,1%), chodci zavinili o 26 nehod méně (o 1,3%) a nižší je i počet nehod zaviněných řidiči osobních automobilů (o 1,4%) a jednostopých motorových vozidel (o 4,4%).

Bilanci počtu usmrcených osob nepříznivě ovlivnili pouze řidiči nákladních automobilů, neboť při jimi zaviněných nehodách zahynulo 154 osob, tj. o 34 osob více (tj. o 28,3%!!!!). Výrazné zvýšení je v kategorii nehod zaviněných řidiči vozidel registrovaných v zahraničí – počet nehod byl vyšší o 558, tj. o 10,1% a počet usmrcených byl vyšší o 37 osob, tj. o 74% atd.

Nejvíce usmrcených osob bylo při nehodách zaviněných řidiči osobních automobilů – 839 osob (tj. o 59 osob méně – o 6,6%), při nehodách zaviněných řidiči jednostopých motorových vozidel bylo usmrceno 61 osob (o 22 osob méně) atd. Poměrně výrazný pokles následků registrujeme i u nehod zaviněných chodci – snížení o 11 osob (tj. o 18,3%) a také u nehod zaviněných cyklisty - snížení o 22 osob (tj. o 33,8%) atd.

V roce 2004 zaregistrovala policie celkem 17 175 nehod, kdy viník nehody z místa ujel a při těchto nehodách bylo usmrceno 23 osob a dalších 1 157 bylo zraněno. Počet těchto nehod je oproti stejnému období předchozího roku nižší o 2,6%, počet usmrcených je stejný jako v roce 2003 a počet zraněných je o 34 osob vyšší.

V následující tabulce je uvedeno porovnání počtu nehod a jejich následků podle stáří osobních automobilů. Z tabulky je patrný poměrně nízký podíl nehod zaviněných řidiči vozidel vyrobených před rokem 1985 a tento podíl se v porovnání s rokem 2003 dále snížil. Vozidla vyrobená před rokem 1980 se na počtu nehod podílejí 3,6%, ale na počtu usmrcených 5,4%.

Osobní automobily rok výroby - rok 2004	Počet nehod	tj. %	Počet usmr- cených	tj. %	rozdíl usmrcených (oproti r. 2003)	závažnost nehod (usmrceno na 1000 nehod)
2000 - 04	36499	28,3	150	17,9	4	4,1
1995 - 99	39 882	31,0	242	28,8	-9	6,1
1990 - 94	24 301	18,9	172	20,5	-31	7,1
1985 - 89	17 945	13,9	174	20,7	-3	9,7
1980 - 84	4 949	3,8	32	3,8	-18	6,5
<i>vyrobená před r. 1980</i>	4 612	3,6	45	5,4	-17	9,8
nezjištěno	661	0,5	24	2,9	13	-

Absolutně nejvíce usmrcených připadá na nehody zaviněné řidiči osobních automobilů vyrobených v letech 1995 až 1999, kdy zahynulo 242 osob. S výjimkou vozidel vyrobených po roce 1995 je u ostatních výrobních ročníků hodnota závažnosti vyšší než průměrná hodnota (tj. 6,5 usmrcených připadajících na 1 000 nehod). Nejnižší hodnota tohoto ukazatele – 4,1 je u vozidel vyrobených po roce 2000.

Ukazatel závažnosti nehod má nejvyšší hodnotu u osobních automobilů vyrobených před rokem 1980, kde na 1000 nehod připadá 9,8 usmrcených osob a dále u vozidel vyrobených v letech 1985 až 1989, kde má hodnotu 9,7 usmrcených.

V následující tabulce je uvedeno členění nehod a jejich následků u nehod zaviněných řidiči nákladních automobilů podle hmotnostních kategorií.

Porovnání vývoje v kategorii nákladních automobilů, dle jejich celkové hmotnosti.

Nákladní automobily, hmotnostní kategorie; rok 2004	Počet nehod	Počet usmrcených	Rozdíl počtu nehod	Rozdíl počtu usmrcených
do 3,5 tuny	11 293	62	1 841	30
3,6 až 10 tun	6 777	31	314	2
nad 10 tun	10 408	58	1 103	-1
nezjištěno	756	3	-1 280	3

Nejhorší situace byla u nákladních automobilů kategorie do 3,5t, kde došlo k **největšímu nárůstu počtu usmrcených osob (o 30 osob)** a významným způsobem tak tato kategorie ovlivňuje celkovou bilanci. U všech uvedených hmotnostních kategorií došlo ke zvýšení počtu nehod.

Řidiči vozidel registrovaných mimo území ČR zavinili 6 069 nehod (tj. 3,4 % z počtu nehod zaviněných řidiči). Při těchto nehodách přišlo o život 87 lidí a dalších 1 126 bylo zraněno. V porovnání s rokem 2003 zavinili cizinci o 10,1% více nehod a vyšší byly i jejich následky - počet usmrcených je vyšší o 37 osob (tj. o 74%) a počet zraněných – o 142 osob.

Nejvíce těchto nehod zavinili řidiči vozidel registrovaných v SRN – 2 019 nehod a přitom bylo usmrceno 24 lidí, následují nehody řidičů vozidel ze Slovenska – 1 472 nehod a 21 usmrcených osob, řidiči vozidel z Polska zavinili 880 nehod a bylo usmrceno 21 osob. Řidiči vozidel registrovaných v Rakousku zavinili 436 nehod a 6 lidí přitom zahynulo, řidiči vozidel z Holandska zavinili 216 nehod a 5 lidí přitom zahynulo atd.

V porovnání s rokem 2003 zavinili více nehod řidiči vozidel registrovaných v Polsku a v SRN (o 168, resp. o 136 nehod) a nárůst počtu usmrcených osob byl nejvyšší u nehod zaviněných řidiči vozidel registrovaných na Slovensku a v Polsku (o 12, resp. o 11 osob). O sedm usmrcených osob více si vyžádaly nehody vozidel registrovaných ve SRN, o 5 osob více nehody řidičů vozidel registrovaných v Litvě apod.

Z důvodu technické závady vozidla bylo v roce 2004 zaviněno 1 298 nehod (tj. 0,7% z celkového počtu nehod zaviněných řidiči motorových vozidel). Při těchto nehodách byla jedna osoba usmrcena a dalších 179 osob bylo zraněno. Nejčastější příčinou bylo nesprávné uložení nákladu - celkem 357 nehod, na druhém místě v pořadí četnosti následuje jiná technická závada (např.: *otevření přední kapoty, upadnutí výfuku, najetí na roztrženou pneumatiku*) – 239 nehod, následuje upadnutí, ztráta kola vozidla - 208 nehod, defekt pneumatiky způsobený průrazem nebo náhlým únikem vzduchu - 173 nehod a 1 usmrcená osoba. Závada provozní brzdy se podílela na zavinění 112 nehod atd.

Chodci zavinili celkem 1 911 nehod, z toho nejvíce nehod zavinili muži – 802 nehod, děti zavinily 681 nehod a ženy - 375 a zbytek připadá na skupiny chodců. Při těchto nehodách zahynulo 49 osob, tj. o 11 osob méně, než v roce 2003. Nejtragičtější příčinou nehod chodců v roce 2004 bylo neopatrné nebo náhlé vstoupení do vozovky z chodníku nebo krajnice – při těchto nehodách zahynulo 17 chodců (o 6 méně než v roce 2003), nesprávné zhodnocení dopravní situace mělo za následek smrt 8 chodců (o 6 méně, než v roce 2003) atd.

Dalším specifikem nehod zaviněných chodci je vysoký počet nehod zaviněných pod vlivem alkoholu, vždyť 215 chodců – viníků - bylo v době nehody pod vlivem alkoholu (tj. 11,3% - téměř každý 9. chodec viník nehody). Velmi tragické bylo pro chodce přecházení mimo přechod, kdy při 738 nehodách zahynulo 21 chodců.

Při nehodách zaviněných řidiči motorových vozidel z důvodu neumožnění nerušeného a bezpečného přejetí vozovky chodci („nedání přednosti chodci“), přecházejícímu po vyznačeném přechodu zahynulo v roce 2004 celkem 20 chodců (o 1 osobu více, než v roce 2003, ale také téměř třikrát více, než v roce 2000 – poslední rok před stávající zákonnou úpravou, 210 chodců bylo těžce zraněno (+ 28 osob) a 677 bylo lehce zraněno (+ 85 osob). Nejhorší situace byla v roce 2002 a 2001.

Rok	2000	2001	2002	2003	2004
počet nehod	496	938	893	758	869
usmrceno osob	7	30	32	19	20
těžce zraněno	131	210	234	182	210
lehce zraněno	374	736	658	592	677
Nezraněno	8	15	16	14	17

2. Hlavní příčiny

Počty nehod a počty usmrcených osob podle sledovaných hlavních příčin nehod řidičů motorových vozidel jsou v níže uvedené tabulce.

Bezmála sto patnáct tisíc nehod připadá na nesprávný způsob jízdy, který je tak stále nejčastější hlavní příčinou nehod řidičů motorových vozidel, dalších téměř 18% nehod připadá na nedání přednosti v jízdě, necelých 17% nehod připadá na nepřiměřenou rychlost jízdy a 2,3% nehod zavinili řidiči z důvodu nesprávného předjíždění. Nejvíce usmrcených osob připadá na nehody zaviněné z důvodu nepřiměřené rychlosti jízdy - 461 osob, tj. téměř 42% z následků nehod řidičů motorových vozidel.

HLAVNÍ PŘÍČINY NEHOD ŘIDIČŮ MOTOROVÝCH VOZIDEL

Hlavní příčina nehody rok 2004	Počet nehod	tj. %	Počet usmrcených	tj. %
NEPŘIMĚŘENÁ RYCHLOST	29 890	16,6	461	41,8
NESPRÁVNÉ PŘEDJÍŽDĚNÍ	4 224	2,3	74	6,7
NEDÁNÍ PŘEDNOSTI	32 225	17,9	191	17,3
NESPRÁVNÝ ZPŮSOB JÍZDY	114 063	63,2	378	34,2

Oproti roku 2003 je počet nehod vyšší v kategorii nepřiměřená rychlost jízdy – o 2 391 nehod (o 8,7%) a nedání přednosti v jízdě - o 182 nehod (tj. o 0,6%). U nesprávného způsobu jízdy zaznamenáváme pokles počtu nehod o 2,2% a u nesprávného předjíždění o 1,7%.

Méně usmrcených znamenáváme v kategorii nepřiměřená rychlost jízdy - o 35 osob (tj. o 7,1%) a v kategorii nesprávný způsob jízdy – o 67 osob (tj. o 15,1%). Naproti tomu více usmrcených zaznamenáváme v kategorii nedání přednosti v jízdě - o 30 osob (tj. o 18,6%). U hlavní příčiny nesprávné předjíždění zůstal počet usmrcených osob na úrovni roku 2003.

Nejčtenější příčinou nehod řidičů motorových vozidel v roce 2004 bylo nevěnování potřebné pozornosti řízení vozidla a nedodržení bezpečné vzdálenosti za vozidlem a tyto dvě příčiny tak představují více jak 1/3 celkového počtu nehod řidičů motorových vozidel atd.

pořadí	DESET nejčtenějších příčin nehod řidičů motorových vozidel; rok 2004	počet nehod
1.	řidič se plně nevěnoval řízení vozidla	30 997
2.	nedodržení bezpečné vzdálenosti za vozidlem	30 912
3.	nesprávné otáčení nebo couvání	20 518
4.	nepřízpůsobení rychlosti stavu vozovky	16 797
5.	nedání přednosti upravené dopravní značkou "DEJ PŘEDNOST V JÍZDĚ !"	10 614
6.	nezvládnutí řízení vozidla	10 360
7.	nepřízpůsobení rychlosti dopravně technickému stavu vozovky	6 903
8.	vjetí do protisměru	6 524
9.	vyhýbání bez dostatečného bočního odstupu	5 509
10.	nedání přednosti při odbočování vlevo	4 594

V porovnání s rokem 2003 zavinili řidiči motorových vozidel více nehod z důvodu:

- ❖ nepřizpůsobení rychlosti stavu vozovky o 2 651 nehod
- ❖ nesprávného otáčení nebo couvání o 866 nehod
- ❖ vyhýbání bez dostatečného bočního odstupu o 594 nehod atd.

Naproti tomu byl nižší počet nehod zaviněných z důvodu:

- ❖ nevěnování potřebné pozornosti řízení vozidla o 2 860 nehod
- ❖ nedodržení bezpečné vzdálenosti za vozidlem o 901 nehod
- ❖ nezvládnutí řízení vozidla o 820 nehod atd.

Jak vyplývá z další tabulky, **nejtragičtější příčinou** nehod v tomto období bylo nepřizpůsobení rychlosti dopravně technickému stavu (tj. zatáčka apod.), následují nehody zaviněné z důvodu nevěnování pozornosti řízení vozidla, vjetí do protisměru, nepřizpůsobení rychlosti stavu

vozovky atd. Na tyto čtyři příčiny tak připadá 499 usmrcených osob, tj. více jak 45% z celkového počtu usmrcených při nehodách řidičů motorových vozidel.

pořadí	DESET nejtragičtějších příčin nehod řidičů motorových vozidel; rok 2004	počet usmrcených osob
1.	nepřízpůsobení rychlosti dopravně technickému stavu vozovky	158
2.	řidič se plně nevěnoval řízení vozidla	129
3.	vjetí do protisměru	108
4.	nepřízpůsobení rychlosti stavu vozovky	104
5.	nepřízpůsobení rychlosti vlastnostem vozidla a nákladu	73
6.	nezvládnutí řízení vozidla	67
7.	nedání přednosti upravené dopravní značkou "DEJ PŘEDNOST V JÍZDĚ !"	53
8.	kolize s protijedoucím vozidlem při předjíždění	43
9.	překročení předepsané rychlosti stanovené pravidly	36
10.	nepřízpůsobení rychlosti viditelnosti	33

Počet usmrcených osob byl, v porovnání s rokem 2003, vyšší u nehod zaviněných z důvodu:

- ❖ kolize s předjížděným vozidlem při předjíždění o 16 osob
- ❖ nedání přednosti upravené dopr. značkou " DEJ PŘEDNOST V JÍZDĚ ! " o 13 osob
- ❖ nepřízpůsobení rychlosti hustotě provozu o 10 osob
- ❖ nesprávné otáčení nebo couvání o 7 osob atd.

Počet usmrcených osob byl nižší u nehod zaviněných z důvodu:

- ❖ vjetí do protisměru o 37 osob
- ❖ nezvládnutí řízení vozidla o 20 osob
- ❖ nepřízpůsobení rychlosti dopravně technickému stavu vozovky o 15 osob
- ❖ nevěnování potřebné pozornosti řízení vozidla o 13 osob atd.

3. Nehody zaviněné pod vlivem alkoholu

Pod vlivem alkoholu bylo zaviněno celkem 8 445 nehod (tj. 4,5% z celkového počtu), při kterých bylo 59 osob usmrceno a 3 674 zraněno. Oproti roku 2003 je počet nehod nižší o 631 (tj. o 7%), **počet usmrcených je nižší o 52 osob (tj. o 46,8%)** a počet zraněných je o 912 osob nižší. Vývoj těchto nehod a jejich následků je doposud velmi příznivý a na tyto nehody připadá 4,9% z celkového počtu silničních obětí a to je jeden z nejnižších podílů v posledních letech.

Z celkového počtu 8 445 těchto nehod připadá na řidiče osobních automobilů 6 918 nehod (- 491 nehod), na cyklisty – 499 nehod (- 125 nehod), na řidiče nákladních automobilů - 519 nehod (+ 71 nehod), na chodce – 215 nehod (- 37 nehod), na řidiče motocyklů – 112 nehod (- 46 nehod), na řidiče malých motocyklů – 81 nehod (- 15 nehod), na řidiče traktorů - 52 nehod (+ 14 nehod) atd.

4. Časové rozložení nehod

Oproti roku 2003 přibylo nehod jen ve čtvrtek (o 6,1%) a v neděli (o 2,0%). Nejvíce ubylo úterních nehod (o 2%).

V následující tabulce je uveden přehled o počtu nehod a jejich následcích v jednotlivých dnech týdne v roce 2004.

<i>DEN V TÝDNU rok 2004</i>	<i>POČET NEHOD</i>	<i>ROZDÍL NEHOD</i>	<i>POČET USMRCENÝCH</i>	<i>ROZDÍL USMRCENÝCH</i>
<i>Pondělí</i>	31 670	-529	196	24
<i>Úterý</i>	28 643	-570	145	12
<i>Středa</i>	30 467	-120	149	-11
<i>Čtvrtek</i>	30 558	1 747	167	-6
<i>Pátek</i>	34 635	-80	198	-15
<i>Sobota</i>	22 527	-175	198	-84
<i>Neděle</i>	17 984	360	162	-24

Nejvíce obětí na lidských životech mají, i přes značné snížení, stále **sobotní nehody, při kterých bylo usmrceno 198 osob a stejný počet připadá i na páteční nehody**. Velmi vysoký počet usmrcených zaznamenáváme i u pondělních nehod (196 usmrcených). Nejméně usmrcených – 145 osob, bylo při úterních nehodách. Pouze pondělní a úterní nehody si vyžádaly více usmrcených, zvýšení představuje 14%, resp. o 9%. Největší relativní pokles zaznamenáváme u sobotních a nedělních nehod - o 29,8%, resp. o 12,9%.

Nejvyšší závažnost nehod (tj. počet usmrcených osob připadajících na 1 000 nehod) zaznamenáváme u nedělních nehod, kde tento ukazatel má hodnotu 9,0 usmrcených osob (tj. o 1,5 procentního bodu méně, než v roce 2003) a vysokou hodnotu tohoto ukazatele zaznamenáváme i u sobotních nehod – 8,8 usmrcených na 1 000 nehod. Nejnižší hodnota připadá na středeční nehody – 4,9 usmrcené osoby na 1 000 nehod.

Nejvíce nehod v roce 2004 bylo v říjnu (17 664 nehod) a v listopadu (17 553 nehod) a pouze v těchto měsících byla v roce 2004 překonána sedmnáctitisícová hranice. V dalších 5 měsících počet nehod překročil 16 000ti tisícovou hranici. Nejméně nehod bylo Policii ČR nahlášeno v dubnu - 15 246. Celkem v pěti měsících byl počet nehod vyšší, než v loňském období a největší rozdíl registrujeme v březnu a v listopadu - o 1 930, resp. o 1 925 nehod více. A naopak největší pokles počtu nehod zaznamenáváme v prosinci a v září – o 2 747, resp. o 955 nehod méně.

Nejvíce obětí na životech bylo při říjnových nehodách – 143 usmrcených osob. Hranice 100 usmrcených byla překročena ještě v červnu, v červenci, v srpnu, v září a v prosinci. Nejméně usmrcených bylo v únoru a v lednu – 56, resp. 61 osob. V prosinci při nehodách zahynulo 123 lidí a to je 8. nejnižší počet za posledních 15 let. Nejhorší byl prosinec v roce 1994, kdy zahynulo 177 osob a naopak nejméně usmrcených bylo v prosinci roku 2001, kdy zahynulo „jen“ 88 osob.

Počet usmrcených byl v porovnání se stejným obdobím loňského roku nižší ve všech měsících, s výjimkou srpna, října a prosince, kdy počet usmrcených byl vyšší o 8, resp. o 18 osob, resp. o 26 osob (v prosinci). Nejvyšší pokles zaznamenáváme v červenci a v lednu (o 56, resp. o 42 osob).

V přiloženém grafu „Porovnání vývoje počtu usmrcených osob oproti mezním hodnotám“ je znázorněn aktuální počet usmrcených osob v jednotlivých měsících letošního roku ve vztahu k minimálním a maximálním hodnotám v období 1990 až 2003. Z grafu mimo jiné vyplývá, že lednový, únorový, červencový, zářijový, ale i listopadový počet usmrcených patří k nejnižším za posledních 15 let. Naproti tomu říjnový počet se dostal do horní poloviny vymezené nejnižší a nejvyšší hodnotou počtu usmrcených v měsíci říjnu v uplynulých 14 letech. Prosincový počet usmrcených osob se nachází ve 2/5 vymezeného rozsahu.

Nejvyšší závažnost nehod (tj. počet usmrcených osob připadajících na 1 000 nehod) zaznamenáváme u srpnových a říjnových nehod (8,3, resp. 8,1 usmrcených připadajících na 1000

nehod) a vysokou hodnotu tohoto ukazatele zaznamenáváme i u prosincových nehod – 7,6 usmrčených na 1000 nehod. Nejnižší hodnota připadá na lednové a únorové nehody – shodně 3,6 usmrčené osoby a poměrně nízkou hodnotu má tento ukazatel i u listopadových nehod (5,2 usmrčených osob). V roce 2004 připadlo na 1 000 nehod 6,18 usmrčených osob, oproti 6,74 v roce 2003.

Nejhorším dnem roku 2004 bylo pondělí 23. února s 1 370 nahlášenými nehodami. Hranice 1 000 nehod byla překročena ještě v pondělí 9. února, kdy bylo registrováno 1 177 nehod a v pátek 17. prosince, kdy bylo nahlášeno 1 026 nehod. Naopak nejméně nehod bylo zaregistrováno v neděli 1. února – jen 223 nehod. V průměru na jeden den hodnoceného období připadlo 537 nehod, tedy téměř stejně jako v roce 2003.

Nejtragičtějším dnem hodnoceného období byl čtvrtek 23. prosince, kdy při nehodách zahynulo 16 lidí, dalšími velmi tragickými dny bylo pondělí 13. prosince, kdy při nehodách zahynulo 14 lidí a sobota 28. srpna, kdy při nehodách zahynulo 12 lidí. 10 osob shodně zahynulo při nehodách v pondělí 19. července, v pátek 10. září, v pátek 8. října a v neděli 14. listopadu. Dalšími velmi tragickými dny je:

- ❖ středa 2. června, kdy zahynulo 9 lidí
- ❖ neděle 22. srpna, kdy zahynulo 9 lidí
- ❖ čtvrtek 7. října, kdy zahynulo 9 lidí
- ❖ pondělí 30. srpna, kdy zahynulo 9 lidí
- ❖ sobota 8. května, kdy zahynulo 8 lidí
- ❖ pátek 4. června, kdy zahynulo 8 lidí
- ❖ pondělí 28. června, kdy zahynulo 8 lidí
- ❖ sobota 26. června, kdy zahynulo 8 lidí
- ❖ úterý 10. srpna, kdy zahynulo 8 lidí
- ❖ pátek 1. října, kdy zahynulo 8 lidí
- ❖ čtvrtek 30. prosince, kdy zahynulo 8 lidí atd.

Uvedený výčet tragických dní není konečný, neboť v ložské statistice nehod jsou další, byť ne již tak tragické dny. Např. 14krát má denní počet následků na životech hodnotu 7 usmrčených osob, 24 dnů „uvádí“ 6 úmrtí při nehodách atd.

V průměru na jeden den hodnoceného období připadají 3,32 usmrčené osoby, tj. o 0,3 usmrčené osoby méně, než v roce 2003. V roce 2004 bylo jen 14 dnů, kdy při nehodách nepřišel nikdo o život; a to pouze v období leden až duben, pak již nebyl ani jeden den, který by se obešel bez následků na životě.

5. Místa nehod

Z celkového počtu připadá na obce téměř 72% nehod, přes 36% usmrčených, 52% těžce zraněných, téměř 60% lehce zraněných osob a přes 60% odhadu hmotných škod atd.

V příložené tabulce je uvedeno členění nehod a jejich následků podle místa, tj. zda k nehodě došlo v obci, mimo obec nebo na dálnici. Index představuje porovnání s rokem 2003 (rok 2003= 100%).

MÍSTA NEHOD

Místo nehody rok 2004	Počet nehod	Počet usmrčených	Počet těžce zraněných	Počet lehce zraněných	Hmotná škoda v mil. Kč
V OBCI	141 165	438	2 536	17 520	5 845,54
Index rok 2003=100%	98,8	90,1	97,0	96,9	101,3
MIMO OBEC	55 319	777	2342	12 023	3 841,84
Index rok 2003=100%	104,4	93,3	88,8	98,2	107,7
z toho DÁLNIČE	5 002	56	93	598	603,35
Index rok 2003=100%	117,2	119,1	87,7	107,0	121,3

V obci je vyšší - odhad hmotných škod – o 76,8 mil. Kč. Počet nehod je nižší o 1 698, počet usmrčených je nižší o 48 osob, počet těžce zraněných je nižší o 79 osob a lehce zraněných o 552 osob.

Mimo obec je vyšší - počet nehod o 2 331 a odhad hmotných škod o 276 mil. Kč. Nižší je počet usmrčených - o 56 osob, počet těžce zraněných o 296 osob a počet lehce zraněných o 217 osob.

Na dálnici je vyšší - počet nehod o 733, počet usmrčených o 9 osob, počet lehce zraněných o 39 osob a odhad hmotných škod o 106 mil. Kč. Nižší je pouze počet těžce zraněných o 13 osob.

V následující tabulce je uveden vývoj počtu usmrčených osob při nehodách v obci a mimo obec za posledních 10 let.

Počet usmrčených osob v obci a mimo obec, vývoj za posledních 10 let

Rok	počet usmrčených osob	
	v obci	mimo obec
1995	612	772
1996	600	786
1997	583	828
1998	464	740
1999	507	815
2000	520	816
2001	455	764
2002	501	813
2003	486	833
2004	438	777

Počet usmrčených osob v obci v roce 2004 je **v období posledních 10 let nejnižší**. V tomto směru byl nejhorší rok 1995, kdy při nehodách v obci zahynulo 612 lidí. Počet usmrčených osob při nehodách mimo obec byl v roce 2004 4. nejnižší, když nejméně usmrčených bylo v roce 1998 (740 osob). Oproti roku 2003 bylo při nehodách v obci usmrceno o 48 lidí méně a při nehodách mimo obec o 56 lidí méně.

Na přiloženém grafu je znázorněn vývoj počtu usmrčených osob při nehodách v obci a mimo obec v jednotlivých měsících roku 2004. Z grafu mimo jiné vyplývá, že počet usmrčených v obci je v jednotlivých měsících roku 2004 relativně stejný, resp. v posledních měsících jen mírně kolísá v rozmezí 32 až 43 usmrčených osob a pouze v prosinci došlo ke zvýšení na 50 usmrčených osob. Naproti tomu počet usmrčených osob při nehodách mimo obec, až na výjimky, praktic-

ky neustále narůstá a nejvíce usmrčených – 100 osob – bylo při říjnových nehodách. Významné snížení registrujeme v listopadu, kdy počet usmrčených byl o 51 osob nižší, než v měsíci říjnu. Souhrnně lze konstatovat, že směrnice vývoje počtu usmrčených při nehodách v extravilánu má výrazně strmější směr, než u nehod v intravilánu. I z toho vyplývá, že rozhodující vliv na vývoj následků nehod mají nehody v extravilánu!!!

Při nehodách v obci jsou nejvíce postiženou kategorií chodci, kterých v roce 2004 zahynulo 153 (o 2 usmrčené chodce méně), z toho téměř polovina (49%) při nočních nehodách. Nejvíce usmrčených chodců při nočních nehodách v obci připadá na sledované komunikace ve vybraných městech a na silnice I. třídy (29, resp. 20 usmrčených chodců). Na místních komunikacích bylo usmrceno 11 chodců apod.

Při nehodách mimo obec bylo **usmrceno 87 chodců** (o 14 usmrčených chodců méně), **z toho 69 chodců při nočních nehodách** (tj. více jak 79%) - převážně na silnicích I. a II. třídy (36, resp. 18 usmrčených chodců).

Celkově připadá nejvíce obětí chodců na silnice I. třídy - 91 usmrčených chodců, z toho 64 v noci; na sledovaných komunikacích ve velkých městech bylo usmrceno 54 chodců, z toho 29 chodců v noční době; na silnicích II. třídy bylo 43 usmrčených chodců, z toho 27 osob v noci; na místních komunikacích zahynulo 23 chodců, z toho 10 v noční době atd.

Při nehodách končících srážkou s chodcem bylo v roce 2004 usmrceno celkem 240 chodců, z toho 147 (tj. 61,3%) při nočních nehodách.

Bezmála ¼ nehod v roce 2004 se stala na místních komunikacích (24,8%), na silnicích I. třídy se stalo necelých 19% nehod apod. Počet nehod na dálnicích (5 002 nehod) tak představuje jen 2,5% z celkového počtu nehod v roce 2004. V porovnání s rokem 2003 bylo méně nehod pouze na vybrané komunikační síti velkých měst (pokles o 8,5%), na místních komunikacích (snížení o 0,1%) a na účelových komunikacích (snížení o 0,7%); na ostatních druzích komunikací zaznamenáváme zvýšení počtu nehod a největší relativní zvýšení bylo na dálnicích a na silnicích II. třídy – o 17,2%, resp. o 5,4%.

<i>druh komunikace rok 2004</i>	<i>Počet nehod</i>	<i>ROZDÍL NEHOD</i>	<i>Počet usmrčených</i>	<i>ROZDÍL USMRCENÝCH</i>
Dálnice	5 002	733	56	9
Silnice I.třídy	36 645	1 549	467	-27
Silnice II.třídy	28 994	1 483	272	-25
Silnice III.třídy	21 233	380	187	-44
Komunikace sledovaná	35 585	-3 297	121	11
Komunikace místní	48 820	-66	85	-23
Účelová komunikace	20 205	-149	27	-5

Nejvíce usmrčených bylo při nehodách zaviněných na silnicích I. , II. a III. třídy. Na nehody na silnicích I. třídy tak připadá více jak 38% z celkového počtu usmrčených osob. Naproti tomu 56 usmrčených osob na dálnici v roce 2004, představuje 4,6% z celkového počtu usmrčených. Oproti roku 2003 byl počet usmrčených vyšší pouze na vybrané komunikační síti velkých měst (o 10%) a na dálnicích (o 19,1%). Největší relativní pokles byl na místních komunikacích a na silnicích III. třídy (o 21,3%, resp. o 19%).

6. Územní členění nehod

Porovnání počtu nehod a počtu usmrčených v jednotlivých krajích je v následující tabulce. (Index = ROK 2003 = 100%).

Nejvíce nehod bylo policií zaregistrováno na území Jihomoravského kraje – 31 205 a nejméně pak na území Jihočeského kraje – 15 275 nehod. Nejvíce usmrcených bylo při nehodách na území Jihomoravského kraje – 235 osob a nejméně na území hl.m. Prahy – jen 56 osob.

NEHODY V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH

K R A J ROK 2004	POČET NEHOD	INDEX	POČET USMRCENÝCH	INDEX	ROZDÍL USMRCENÝCH
HLAVNÍ MĚSTO PRAHA	29 598	83,2	56	86,2	-9
STŘEDOČESKÝ	26 161	103,9	191	91,0	-19
JIHOČESKÝ	15 275	106,1	119	94,4	-7
ZÁPADOČESKÝ	18 918	100,0	112	83,0	-23
SEVEROČESKÝ	21 860	102,5	143	92,3	-12
VÝCHODOČESKÝ	22 008	108,1	159	89,3	-19
JIHOMORAVSKÝ	31 905	105,6	235	94,8	-13
SEVEROMORAVSKÝ	30 759	103,0	200	99,0	-2

V porovnání s rokem 2003 byl počet nehod nižší pouze na území hl. m. Prahy, a to o 5991 nehod. Největší absolutní zvýšení je na území Jihomoravského a Východočeského kraje – o 1695, resp. o 1 643 nehod.

Počet usmrcených byl nižší na území všech krajů. Největší absolutní pokles byl na území Západočeského kraje – o 23 osob. Naproti tomu nejnižší pokles byl na území Severomoravského kraje – jen o 2 osoby.

Z porovnání závažnosti nehod, vyjádřené počtem usmrcených osob připadajících na 1000 nehod vyplývá, že nejhorší hodnota tohoto ukazatele je na území Jihočeského a Jihomoravského kraje, kde na 1000 nehod připadá 7,8, resp. 7,4 usmrcených osob atd. V tomto směru nejpříznivější situace je na území hl.m. Prahy, kde na 1000 nehod připadá jen 1,9 usmrcených osob.

Průměr ČR představuje 6,18 usmrcených na 1 000 nehod a tato hodnota je o 0,55 procentního bodu nižší, než v roce 2003. Za posledních 5 má tento ukazatel nejnižší hodnotu.

Z porovnání počtu nehod v roce 2004 s rokem předchozím vyplývá, že pouze ve 13 okresech byl počet nehod nižší, než v roce 2003. Nejvíce nehod bylo na území okresu Brno-město (8 961 nehod), Ostrava-město (6 197 nehod), Praha 4 (5 359 nehod), Praha 5 (5 177 nehod) atd. Nejmenší počet nehod byl na území okresu Jeseník, Rokycany a Rychnov nad Kněžnou (626, resp. 953, resp. 991 nehod).

K největšímu relativnímu zvýšení počtu nehod došlo na území okresu Vyškov (o 16,5% nehod více), Jeseník (o 15,9%), Strakonice (o 15,6%), Uherské Hradiště (o 13,8%) atd. K největšímu relativnímu snížení počtu nehod došlo na území okresu Plzeň město (o 9,3%), Teplice (o 5%), Hodonín (o 4,8%), Kroměříž (o 4,5%) apod.

Nejvíce usmrcených v roce 2003 bylo při nehodách na území okresu Ostrava - město (37 osob), dále Brno - venkov (31 osob), Praha - východ (30 osob), Frýdek-Místek (29 osob), Brno - město (26 osob) atd. Nejméně usmrcených – jen jedna osoba – bylo shodně na území následujících okresů: Praha 1, Praha 7, Praha 3 a Jeseník.

Největší absolutní nárůst počtu usmrcených osob (v porovnání s rokem 2003) zaznamenáváme na území okresu: Ostrava – město (o 21 osob), Uherské Hradiště (o 12 osob), Praha východ (o 11 osob), Most (o 9 osob) apod. K největšímu absolutnímu poklesu počtu usmrcených osob došlo na území okresu: Český Krumlov (o 21 osob), Žďár n. Sázavou (o 21 osob), Cheb (o 16 osob), Vsetín (o 15 osob), Příbram (o 15 osob) atd.

7. Souhrnné následky

Z celkového počtu 1 215 usmrcených osob při nehodách v silničním provozu bylo :

444	řidičů osobních automobilů
261	spolujezdců v osobním automobilu
243	chodců
99	cyklistů
74	řidičů motocyklů
44	řidičů nákladních automobilů
17	spolujezdců v nákladních automobilech
9	cestujících v autobuse
6	spolujezdců na motocyklech
6	řidičů malého motocyklu
4	řidiči a spolujezdci traktoru
4	řidiči autobusu
3	řidiči mopedu
1	řidič nemotorového vozidla.

Z celkového počtu 1 215 usmrcených osob bylo 24 dětí (o 9 méně než v r. 2003). Z uvedeného počtu usmrcených dětí bylo 15 dětí jako spolujezdci v osobních automobilech (o 3 děti více) a 9 dětí chodců (o 8 dětí méně); v porovnání s rokem 2003 nebylo usmrceno žádné dítě - cyklista.

Z celkového počtu 1 215 usmrcených osob bylo nejvíce usmrcených ve věkové kategorii 25 až 34 let - 263 osob, v kategorii nad 64 let registrujeme 195 usmrcených osob, v kategorii 35 až 44 let zaznamenáváme 185 usmrcených, ve věkové kategorii 45 až 54 let registrujeme 184 usmrcených osob atd. K absolutnímu nárůstu, oproti loňskému roku, došlo pouze v kategorii nad 64 let, kde zaznamenáváme zvýšení o 7 usmrcených osob (tj. o 3,7%) atd.

V porovnání s rokem 2003 jsme zaznamenali pokles počtu usmrcených osob v kategorii :

řidič osobního automobilu	o 35 osob
cyklista	o 24 osob
cestující v autobuse	o 14 osob
chodec	o 13 osob
spolujezdec v osobním automobilu	o 10 osob
spolujezdec na motocyklu	o 4 osoby
řidič mopedu	o 4 osoby atd.

Pouze v kategorii řidič a spolujezdec nákladního automobilu zaznamenáváme zvýšení počtu usmrcených - o 11, resp. o 4 osoby.

8. Závěr

Vývoj následků nehod v silničním provozu v roce 2004 můžeme hodnotit pozitivně a tento vývoj potvrzuje i relativně vysoký meziroční pokles počtu usmrcených osob (pokles o 104 usmrcených), který je od roku 1990 třetí největší (po roce 1998 – meziroční pokles o 207 osob a po roce 2001 – pokles o 117 osob). Meziroční pokles v roce 1998 byl ovlivněn především zave-

dením 50km rychlostního limitu pro jízdu v obci. Naproti tomu nejvyšší meziroční nárůst usmrčených zaznamenáváme v roce 1990 (o 259 osob).

Pokles počtu usmrčených osob byl „nastartován“ prakticky již ve druhé polovině roku 2003, kdy v důsledku zintenzivnění činnosti Policie ČR (velký počet dopravně bezpečnostních akcí apod.) a zapojení sdělovacích prostředků se „dařilo držet“ počty usmrčených osob pod úroveň předchozích let.

V porovnání se stejným obdobím loňského roku zaznamenáváme zvýšení počtu usmrčených pouze u nehod zaviněných řidiči nákladních automobilů, a to o 34 osob. Naproti tomu došlo k výraznému snížení počtu usmrčených osob u následujících kategorií viníků nehod:

- u nehod zaviněných řidiči osobních automobilů (o 59 osob)
- u nehod zaviněných řidiči autobusů (o 24 osob)
- u nehod zaviněných cyklisty (o 22 osob)
- u nehod zaviněných řidiči motocyklů (o 17 osob)
- u nehod zaviněných chodci (o 11 osob)
- u nehod zaviněných řidiči malých motocyklů (o 5 osob)
- u nehod zaviněných technickou závadou vozidla (o 4 osoby)
- u nehod zaviněných traktoristy (o 2 osoby) apod.

Přesto ve statistice nehod, která je pro rok 2004 velmi příznivá, existují některé pravidelně sledované položky, kde zatím zaznamenáváme nepříznivý vývoj v podobě nárůstu počtu usmrčených osob.)

Nárůst počtu usmrčených se projevil především :

- u nehod zaviněných cizincem (o 37 osob)
- u nehod zaviněných nedáním přednosti v jízdě (o 30 osob)
- u nehod končících srážkou jedoucích vozidel (o 24 osob)
- u nehod, které se staly v pondělí (o 24 osob)
- u nehod v denní době, za dobré viditelnosti (o 15 osob)
- u nehod, které se staly na rozbředlém sněhu (o 13 osob)
- u nehod, které se staly v úterý (o 12 osob)
- u nehod na vybrané komunikační síti velkých měst (o 11 osob)
- u nehod na dálnicích (o 9 osob)
- u nehod, které se staly na „místním náledí“ (o 4 osoby)
- u nehod v noční době, za snížené viditelnosti (o 3 osoby) atd.

Poznámka: Počty usmrčených a zraněných osob odpovídají stavu zjištěném do 24 hodin po nehodě.

V Praze dne 12. I edna 2005

Zpracoval : plk.ing.Josef Tesařík a mjr. Petr Sobotka , telefon: 974 834 384

Ředitelství služby dopravní policie Policejního prezidia ČR